

Lokalarkiver opfordres til at sætte fokus på bygningskulturen

Af Iniz Tvillinggaard, arkitekt og

Karen Margrethe Olsen, næstformand for Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

*Borgmester i Nyborg, Erik Christensen byder velkommen til udstillingen: "Mit hus – min verdensarv".
Fotograf er Per Godtfredsen, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur.*

Sæt lokalarkivet på dagsordenen og styrk samarbejdet med kommunen, den lokale bevaringsforening og Kulturstyrelsen ved at deltage i Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskulturs fotoprojekt for Danmarks bevaringsværdige bygninger.

Bevaringsværdige bygninger i en række byer bliver nu fotograferet. Den store fotoopgave bliver løftet af frivillige i en række foreninger. Det sker i samarbejde med Kulturstyrelsen og kommunerne. Realdania støtter projektet, der munder ud i, at de mange fotos, nye såvel som gamle, samles i en database, der skal gøre det nemmere at passe bedre på de bevaringsværdige bygninger.

Formålet er at give de bevaringsværdige bygninger en mere fremtrædende plads i kommunernes planlægning. Projektet vil hjælpe husejerne med at passe på bevaringsværdierne på en kvalificeret måde. Samtidig vil det skabe en større bevidsthed og forståelse i befolkningen i forhold til vores bevaringsværdige bygninger, der ofte indgår i et smukt og karakterfuldt bygningsmiljø – i en by, i en forstad, i en landsby eller ude i det åbne land.

Projektet tager udgangspunkt i en fotoregistrering af bygningerne anno 2013, der kombineres med gamle fotos af de pågældende huse. Det er netop her, at lokalarkivet

bliver en værdifuld og uundværlig partner i dette projekt. Netop kombinationen af gamle og nye fotos i samme database er enestående. F.eks. kan en husejer således gå ind på databasen og lade sig inspirere, før en istandsættelse af huset igangsættes, simpelthen ved at kigge på de gamle billeder. Det er vigtigt, man ikke falder for de hurtigt skiftende modeluner. Mange huse har kvaliteter og en stilart, som er værd at passe på eller finde frem igen. Hvis man gerne vil ombygge sit hus, er det en god idé at sætte sig ind i, hvilken arkitektur og stil der ligger bag. Træd et skridt tilbage, kig på et gammelt billede i stedet for straks at lave det hele om.

Eli Frandsen og Karen Margrethe Olsen i færd med at fotoregistrere i Præstø.

Fotograf: Fredrik Manderup.

Frivillige fra den lokale bevaringsforening eller andre fotoentusiaster sørger for, at bygninger registreret i kommune- eller byatlas eller udpeget i en lokalplan, fotograferes. Det lokale arkiv scanner historiske fotos ind af de samme bygninger og Landsforeningen uploader materialet i Kulturstyrelsens database for Fredede- og Bevaringsværdige bygninger (FBB). FBB-databasen er tilgængelig for ALLE og, som sagt, et vigtigt redskab i kommunernes byggesagsbehandling. Fotoregistreringsarbejdet bliver primært udført af disse lokale 'ildsjæle' som gratis arbejde.

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, der både samler personlige medlemmer og mere end 100 bevaringsforeninger over hele landet, står således over for en omfattende opgave med at koordinere og organisere alle de frivillige og efterfølgende indlægge såvel gamle som nye billeder i FBB-databasen.

Bevaringsværdige bygninger

Siden 1997 har Danmark haft en opdeling i to kategorier: fredede og bevaringsværdige bygninger.

Forskellen på en fredet bygning og en bevaringsværdig bygning er, at de fredede bygninger har særlige arkitektoniske eller kulturhistoriske kvaliteter af national betydning, mens de bevaringsværdige bygninger har regional eller lokal

betydning. En fredning gælder for hele bygningen, såvel det ydre som det indre, mens en udpegning som bevaringsværdig bygning alene vedrører bygningens klimaskærm - altså bygningens ydre. De bevaringsværdige bygninger er en vigtig og umistelig del af vores daglige omgivelser. Et smukt bymiljø, hvad enten det er i de større byer eller på landet, er med til at berige vores hverdag.

”Det er vigtigt at værne om de arkitektonisk og kulturhistorisk bedste og mest værdifulde bygninger vi har. Vi håber, at vores fotos vil gøre ejerne opmærksomme på, at de ejer et hus, der er udpeget som bevaringsværdigt. Et hus, de også af den grund skal passe godt på, så det ikke ombygges til ukendelighed eller på anden måde mister de historiske og arkitektoniske kvaliteter”, siger Peter Hee, formand for Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur.

Billeder siger mere end 1.000 ord

Tilbage i 2010 gennemførtes der i Præstø og Nyborg et pilotprojekt, hvis erfaringer nu ligger til grund for en udvidelse af projektet til hele landet.

Præstø Lokalhistoriske Arkiv og Østfyns Museer deltog i pilotprojektet. Følgende er et citat fra arkivleder Ove Rye Jørgensen, Præstø Lokalhistoriske Arkiv: ”Projektets grundidé syntes jeg var rigtig god, samtidig ville vi også som lokalarkiv her have mulighed for at vise vores værdi som dem, der passer på hi-storien, og som kan finde den frem af gemmerne, når der er brug for den - og det var der jo nu. Vi ville her få mulighed for at ”lufte” vores skønne gamle billeder, ikke kun for en kort tid, men på internettet og ud i fremtiden. Jeg var solgt og anbefalede, at vi deltog”.

Projektet blev meget succesfuldt afsluttet med en reception, et foredrag og en lokal vandrestilling i både Præstø, Stege, Vordingborg og Nyborg. I Præstø afholdtes arrangementerne under overskriften: ”Kvaliteten i hverdagen” og i Nyborg ”Mit hus – min verdensarv”. I Nyborg er resultatet således blevet en del af kommunens mål om at få Nyborg på UNESCO's verdensarvsliste.

Ildsjælene rykker ud

Bag fotoprojektet står som sagt Kulturstyrelsen, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur og Realdania.

”I Realdania synes vi godt om dette projekt, fordi det kan hjælpe de mange engagerede ildsjæle rundt om i de lokale foreninger til at bringe bygningsarven i fokus, og fordi projektet letter og kvalificerer især kommunernes arbejde med de bevaringsværdige bygninger og bymiljøer”, siger projektleder Eske Møller, Realdania.

Fotograferingen vil finde sted i et tæt samarbejde med de enkelte kommuner og er startet op i sensommeren 2013. De første fotos tages i Svendborg, Faaborg, Ringkøbing, Rønne, Vordingborg, Haderslev og Mariager.

De næste fem år vil 10 byer årligt få fotograferet deres bevaringsværdige bygninger.

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur

Såfremt man gerne vil høre mere om projektet, er man meget velkommen til at kontakte Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, Iniz Tvillinggaard på tlf: 4245 0312. Landsforeningen stiller sig gerne til rådighed for et møde med Jer og andre interesserede i lokalområdet.

Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur (By og Land) er en forening af frivillige medlemmer, der arbejder for bevaring af de arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde bygninger, landskaber og bymiljøer i Danmark. Foreningen arbejder for at værne om de værdier, der allerede findes, og for at integrere nye huse i det eksisterende med omtanke og kvalitet.

By og Land samler både personlige medlemmer og mere end 100 lokale bevaringsforeninger over hele landet.

Flere oplysninger om Landsforeningen findes på: www.byogland.dk
Flere oplysninger om FBB findes på www.kulturarv.dk/fbb